

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 6,17.20-26

Évközi 6. vasárnap („C” év)

Boldogok a lélekben szegények

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Boldogok a lélekben szegények

Az apostolok kiválasztása után Jézus lejött a hegyről, és egy sík terepen megállt. Rengeteg tanítvány sereglett köréje, és hatalmas tömeg vette körül egész Júdeából, Jeruzsálemből, valamint a tiruszi és szidoni tengermellékről.

Ekkor tanítványaira emelte tekintetét, és megszólalt:

„Boldogok vagytok, ti, szegények, mert tiétek az Isten országa.

Boldogok vagytok, akik most éheztek, mert jutalmul bőségben lesz részetek.

Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert sírástok nevetésre fordul.

Boldogok vagytok, ha gyűlölnék titeket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, emlegetik az Emberfia miatt. Örüljete, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben. Atyáik is így bántak a prófétákkal.

De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztalástokat.

Jaj nektek, akik most jóllaktatok, mert éhezni fogtok.

Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!

Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek! Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹⁷ Καὶ καταβὰς μετ’ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος,

És lejőve velük megállt egy sík helyen, és tanítványainak hatalmas tömege és a népnek hatalmas sokasága egész Júdeából és Jeruzsálemből és Tírusz és Szidón tengerparti vidékéről.

(...)

²⁰ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· **Μακάριοι οἱ πτωχοί**, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

És ő felemelve a szemeit a tanítványaira mondta: „Boldogok a szegények, mert tiétek az Isten királysága.

²¹ **μακάριοι** οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. **μακάριοι** οἱ κλαῖοντες νῦν, ὅτι **γελάσετε**. **Boldogok**, akik most éheztek, mert meg fogtok elégíttetni. **Boldogok**, akik most sírtok, mert **nevetni fogtok**.

²² **Μακάριοι** ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·

Boldogok vagytok, amikor gyűlölnék titeket az emberek, és amikor kirekesztenek titeket és gúnyolnak s kivetik a neveteket, mint gonoszt az Emberfia miatt.

²³ χάριτε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Örvendjete azon a napon, és ugráljatok örömtökben, íme ugyanis hatalmas a jutalmatok az égben: ezek szerint tettek ugyanis a prófétákkal az atyáik.

²⁴ πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

Viszont jaj nektek, gazdagoknak, mert elnyertétek a vigasztalásokat.

²⁵ οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

Jaj nektek, akik most el vagytok telve, mert éhezni fogtok. Jaj, akik most nevettek, mert szomorkodni és sírni fogtok.

²⁶ Οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Jaj, amikor minden ember szépen beszél rólatok, ezek szerint tettek ugyanis a hamis prófétákkal az atyáik.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁷ ET DESCENDENS CUM ILLIS STETIT IN LOCO CAMPESTRI, ET TURBA MULTA DISCIPULORUM EIUS, ET MULTITUDO COPIOSA PLEBIS AB OMNI IUDAEA ET IERUSALEM ET MARITIMA TYRI ET SIDONIS,

¹⁷ **Aztán lejött velük a hegyről és egy sík terepen megállt. Rengeteg tanítvány sereglett oda hozzá, s hatalmas tömeg gyűlt köré egész Júdeából, Jeruzsálemből, valamint a tíruszi és szidoni tengermellékről,**

¹⁷ Majd lement velük és megállt egy sík helyen. Vele volt tanítványainak egy nagy csoportja és hatalmas népsokaság egész Júdeából, Jeruzsálemből, Tírusz és Szidon tengermellékéről,

¹⁷ **Azután lement velük és egy sík mezőn megállt. Ott nagy csoport tanítvány sereglett köréje és hatalmas tömeg vette körül Júdeából, Jeruzsálemből, Tírusz és Szidon tengermellékéről.**

¹⁷ *És alámenvén ő velök, megállta a síkságon, és az ő tanítványainak serege és a népnek nagy sokasága egész Júdeából és Jeruzsálemből és Tírusnak és Sídonnak tengermelléki határából, a kik jöttek, hogy hallgassák őt és meggyógyíttassanak betegségeikből.*

¹⁷ Azután velük együtt lement a hegyről, és megállt egy sík helyen. Vele volt tanítványainak nagy sokasága és nagy néptömeg egész Júdeából, Jeruzsálemből, s a tengerpartról, Tiruszból és Szidónból. Azért jöttek, hogy hallgassák, s hogy meggyógyuljanak betegségeikből.

(...)

²⁰ ET IPSE, ELEVATIS OCULIS SUIS IN DISCIPULOS SUOS, DICEBAT: “BEATI PAUPERES, QUIA VESTRUM EST REGNUM DEI.

²⁰ **Ekkor tanítványaira emelte tekintetét és megszólalt: "Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.**

²⁰ Akkor szemeit tanítványaira emelte, és így szólt: »Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.

²⁰ **Akkor tekintetét tanítványaira emelte és így szólt: „Boldogok vagytok ti szegények! Tiétek az Isten országa.**

²⁰ Ő pedig felemelvén szemeit az ő tanítványaira, monda: *Boldogok vagytok ti szegények: mert tiétek az Isten országa.*

²⁰ Ő pedig tanítványaira emelte tekintetét, és így szólt: – Boldogok vagytok, szegények, mert tiétek Isten országa!

²¹ BEATI, QUI NUNC ESURITIS, QUIA SATURABIMINI. BEATI, QUI NUNC FLETIS, QUIA RIDEBITIS.

²¹ **Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jól fogtok lakni. Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok.**

²¹ Boldogok vagytok, akik most éheztek, mert kielégítenek benneteket. Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok.

²¹ ***Boldogok, akik most éheztek! Majd bővelkedni fogtok. Boldogok, akik most sírtok! Sírástok nevetésre fordul.***

²¹ *Boldogok ti, kik most éheztek: mert megelégtettek. Boldogok ti, kik most sírtok: mert nevetni fogtok.*

²¹ Boldogok vagytok, akik most éheztek, mert majd jóllaktok! Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok!

²² BEATI ERITIS, CUM VOS ODERINT HOMINES ET CUM SEPARAVERINT VOS ET EXPROBRAVERINT ET EIECERINT NOMEN VESTRUM TAMQUAM MALUM PROPTER FILIUM HOMINIS. ²³ GAUDETE IN ILLA DIE ET EXSULTATE, ECCE ENIM MERCES VESTRA MULTA IN CAELO; SECUNDUM HAEC ENIM FACIEBANT PROPHETIS PATRES EORUM.

²² **Boldogok vagytok, ha gyűlölnek benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, elvetik az Emberfia miatt.**

²² Boldogok lesztek, amikor gyűlölnek titeket az emberek, amikor kirekesztenek és szidalmaznak, és kivetik neveteket mint gonoszat az Emberfiáért.

²² ***Boldogok vagytok, ha gyűlölnek az emberek, ha kiközösítenek és szidalmaznak titeket, ha rossz hírbe hoznak az Emberfiáért!***

²² *Boldogok lesztek, mikor titeket az emberek gyűlölnek, és kirekesztenek, és szidalmaznak titeket, és kivetik a ti neveteket, mint gonoszt, az embernek Fiáért.*

²² Boldogok vagytok, amikor gyűlölnek titeket az emberek, és amikor kiközösítenek és gyaláznak benneteket, és mint gonosztevőt feljelentenek az Emberfia miatt!

²³ ET IN INFERNO ELEVANS OCULOS SUOS, CUM ESSET IN TORMENTIS, VIDEBAT ABRAHAM A LONGE ET LAZARUM IN SINU EIUS.

²³ **Örüljete azokban a napokban, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben! Atyáik is így bántak a prófétákkal.**

²³ Örüljete azon a napon és vigadjatok, mert íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben! Hiszen atyáik éppen így cselekedtek a prófétákkal.

²³ **Örüljete azon a napon és ujjongjatok: jutalmatok nagy lesz a mennyben. Atyáik éppen így bántak a prófétákkal.**

²³ Örüljete azon a napon és örvendezzetek; mert ímé a ti jutalmatok bőséges a mennyben; hiszen hasonlóképen cselekedtek a prófétákkal az ő atyáik.

²³ Örüljete azon a napon, és perdüljete táncra! Íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben, hiszen ugyanezt tették atyáik a prófétákkal.

²⁴ ET IPSE CLAMANS DIXIT: “PATER ABRAHAM, MISERERE MEI ET MITTE LAZARUM, UT INTINGAT EXTREMUM DIGITI SUI IN AQUAM, UT REFRIGERET LINGUAM MEAM, QUIA CRUCIOR IN HAC FLAMMA”.

²⁴ **De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigaszotokat.**

²⁴ De jaj nektek, gazdagok, mert megkaptátok vigasztalástokat!

²⁴ **De jaj nektek, gazdagok! Már megkaptátok vigasztokat.**

²⁴ De jaj néktek, gazdagoknak, mert elvettétek a ti vigasztalástokat.

²⁴ De jaj nektek, gazdagok! Már megkaptátok vigasztalásokat.

²⁵ AT DIXIT ABRAHAM: “FILI, RECORDARE QUIA RECEPISTI BONA TUA IN VITA TUA, ET LAZARUS SIMILITER MALA; NUNC AUTEM HIC CONSOLATUR, TU VERO CRUCIARIS.

²⁵ **Jaj nektek, akik most jóllaktok, mert éhezni fogtok! Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!**

²⁵ Jaj nektek, akik most jóllaktatok, mert éhezni fogtok! Jaj nektek, akik most nevettek, mert majd gyászoltok és sírtok!

²⁵ **Jaj nektek, akik jóllaktatok! Majd éhezni fogtok. Jaj nektek, akik most nevettek! Keseregni és sírni fogtok.**

²⁵ Jaj néktek, kik beteltetek; mert éhezni fogtok. Jaj néktek, kik most nevettek; mert sírni és jajgatni fogtok.

²⁵ Jaj nektek, akik most jóllaktatok, mert éhezni fogtok! Jaj, akik most nevettek, mert gyászolni és sírni fogtok!

²⁶ ET IN HIS OMNIBUS INTER NOS ET VOS CHAOS MAGNUM FIRMATUM EST, UT HI, QUI VOLUNT HINC TRANSIRE AD VOS, NON POSSINT, NEQUE INDE AD NOS TRANSMEARE”.

²⁶ **Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek! Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal.**

²⁶ Jaj nektek, amikor mindenki magasztal titeket, mert atyáik éppen így cselekedtek a hamis prófétákkal!

²⁶ ***Jaj, ha az emberek hízelegnek nektek! Atyáik éppen így tettek a hamis prófétákkal.***

²⁶ *Jaj néktek, mikor minden ember jót mond felőletek; mert épen így cselekedtek a hamis prófétákkal az ő atyáik.*

²⁶ Jaj, amikor jót mond rólatok minden ember, hiszen ugyanezt tették atyáik a hamis prófétákkal!

1.3. BEHATÁROLÁS

A tizenkét apostol kiválasztása után, ami egy hegyen történt, egy egész éjszakai imádságot követően (Lk 6,12-16), Jézus lejön tanítványaival együtt a hegyről, ahol sokfelől érkezett, nagy tömeg veszi őt körül, akik hallani és megérinteni kívánják őt, s akik közül sokat meggyógyít (Lk 6,17-19). Ebben a környezetben mondja el az evangélista Jézusnak az első nagy beszédét, az úgy nevezett „síksági beszédet” (Lk 6,20-49). Ennek az elején hangzik el ez a szakasz (Lk 6,20-26), amely a rövid bevezetés után (Lk 6,20) két részre oszlik: a boldogság- (Lk 6,21-23) és a jaj- mondásokra (Lk 6,24-26).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus szavai imádságból fakadnak, amivel gyógyítóan kívánja megérinteni az őt hallgatókat.
- a Mester ünnepélyesen szól tanítványaira tekintve.
- Jézus az emberek boldogságát akarja, s rámutat arra az útra, amin járva az ember igazán boldoggá válhat. Nyomatékosítja, hogy egyedül Isten tudja a teremtményét teljesen boldoggá tenni.
- a tanítvány legyen szegény, vagyis olyan, aki alázatos bizalommal befogadja, megőrzi és megcselekszi az Úr szavát.
- Jézus gyengéd, de határozott is: keményen fellép a gőgös, öntelt magatartással szemben a jaj-mondásokkal, amelyekkel nem elítélni és nem kizárni, hanem megtérésre, bűnbánatra akar meghívni.
- a keresztény ember készüljön fel a próbatételekre, a vértanúságra. De mindezek között is számíthat az Úr vigasztaló és megerősítő támogatására.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

μακάριοι (*mákáριοj*): boldogok (Lk 6,20-22)

Ez a kifejezés többször megtalálható a Lukács-evangéliumban is: Máriát boldognak nevezi Erzsébet, mert hitt abban, hogy beteljesül mindaz, amit az Úr mondott neki (Lk 1,45). A síksági beszédét Jézus ezzel a szóval kezdi, boldognak nevezve azokat, akik szegények, akik éheznek, akik sírnak, illetve akiket gyűlölnek, kirekesztenek, gúnyolnak, akiknek a nevét kivetik (Lk 6,20-22). Ők azért boldogok, mert Isten fogja megvigasztalni, megjutalmazni őket. Továbbá boldog az az ember, aki nem botránkozik meg Jézusban, hanem felismeri benne, hogy ő a Messiás (Lk 7,23). Boldogok azok, akik láthatják az Urat és mindazt, amit tesz (Lk 10,23), illetve, akik hallgatják és megőrzik Isten szavát (Lk 11,28). Boldogok azok a rabszolgák, akik éberén várják Uruk hazaérkezését, és azt teszik, amivel megbízták őket (Lk 12,37-38.43). Boldog az az ember, aki irgalmasan fordul a szegények felé, befogadva, vendégül látva őket (Lk 14,14).

Továbbá érdekes az a tény is, hogy Lukácsnál egyszer a tömegből egy asszony szól Jézushoz boldognak nevezve a méhet, amely hordozta őt (Lk 11,27), Máriára utalva ezzel (vö. Lk 1,48). Egy másik alkalommal pedig egy férfi mondja Jézusnak az asztaltársaságból, hogy boldog az, aki az Isten királyságában fog kenyeret enni (Lk 14,15). Mind a két esetben a Mester Istenre irányítja a figyelmet: boldog az, aki hallgatja és megőrzi Isten igéjét (Lk 11,28), illetve az Úr ünnepi lakomára, vagyis a vele való közösségbe hív meg mindenkit (Lk 14,16-24).

S végül a keresztet hordozó Jézus mondja az őt sirató asszonyoknak, hogy eljön az idő, amikor egyesek boldogoknak vélik a meddőket, mert ők kevesebbet fognak szenvedni Jeruzsálem pusztulásakor (Lk 23,29). (Kr. u. 70-ben a rómaiak lerombolták a jeruzsálemi templomot.) Ezzel az átvitt értelmű kifejezéssel a Mester a bűnbánatra kívánja felhívni a hallgatói figyelmét.

Összegezve elmondhatjuk, hogy a boldogság forrása Isten maga, aki a vele való barátságra hív meg mindenkit („lakoma”, „Isten királysága” kép). Ez a boldogság akkor valósul meg konkrétan az ember személyes életében, ha nyitott Istenre és vágyódik utána, ha hisz Jézus Krisztusban, s rábízta magát. Ha befogadja, őrzi és hűségesen megcselekszi az Úr szavát, s alázatos bűnbánattal elindul a szegények felé az irgalmasság gesztusait gyakorolva.

πτωχοί (*ptókhøj*): szegények (Lk 6,20)

Lukács az evangéliumában gyakran használja ezt a szót, ami azokat a szegény embereket jelöli, akik magukat nem képesek anyagilag fenntartani: rászorulnak másokra. A szegénység önmagában rossz dolog, de alkalmat teremthet az illető számára, hogy teljesen rábízta magát Istenre, ahogy a koldus Lázár (Lk 16,20) és az az özvegyasszony, aki egész megélhetését bedobja a perselybe (Lk 21,3). Ez az alázatos, bizalomteljes magatartás teszi lehetővé számukra, hogy befogadják az örömhírt, amit az Úr meghirdet elsősorban nekik, illetve mindenkinek (Lk 4,18; Lk 7,22).

Tehát boldogok a szegények, mert hallhatják és bizalommal elfogadják az evangéliumot (Lk 4,18; Lk 7,22; Lk 21,3). Boldogok, mert Isten Jézus Krisztusban a vele

való közösségbe, barátságba hívja meg őket is (Lk 14,21), illetve erre bátorít másokat is (Lk 14,13). Boldogok a szegények, mert Isten királyságában lesz részük. Ez a boldogság már a földi életben elkezdődik, amikor igent mondanak Jézus Krisztusra, s a mennyben fog egészen beteljesülni (Lk 6,20; Lk 16,22).

Továbbá az evangélista hangsúlyozza azt is, hogy Jézus arra bátorítja a követőit, hogy adjanak a szegényeknek, legyenek nyitottak feléjük, segítsék őket és lépjenek velük szeretetközösségbe, barátságba (Lk 14,13; Lk 16,20; Lk 18,22; Lk 19,8). Hiszen az ember csak akkor üdvözülni, ha hisz Jézus Krisztusban, rábízva magát, mint ahogy a szegények példája tanítja (Lk 16,20; Lk 21,3), és ha felismeri és szereti az Urat a szegény emberben is (Lk 16,20.22; Lk 18,22; Lk 19,8).

γελάσσετε (*gelászete*): nevetni fogtok (Lk 6,21)

A kifejezés az újszövetségi Szentírásban csak kétszer fordul elő, mind a két alkalommal Lukács evangéliumában, és ebben a szakaszban. Ezáltal az evangélista nyomatékosítani kívánja, hogy akik most sírnak, majd nevetni fognak (Lk 6,21), s akik most nevetnek, majd szomorkodni és sírni fognak (Lk 6,25). Természetesen ez nem azt jelenti, hogy valakinek a derűjét Isten el akarja venni, hanem szimbolikusan azt, hogy az öröm igazi forrása maga Jézus Krisztus. A birtoklás, ami alapvetően a gazdagok kísértése (Lk 6,24) csak átmeneti, világi örömeit nyújt. Az Úrban bízó, szegény embernek a megvigasztalódás, és a teljesebb élet utáni vágyát viszont Isten fogja betölteni olyan módon, ami megmarad az örök életre is (Lk 6,20-21).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 4,24-25 Híre elterjedt egész Szíriában. Elvittek hozzá minden szenvedőt, olyanokat, akiket különféle betegségek és bajok gyötörtek, ördögtől megszállottakat, holdkórosokat, bénákat, és meggyógyította őket. Csapatostul kísérték, Galileából, Dekapoliszból, Jeruzsálemből, Júdeából és a Jordánon túlról.

Mt 5,1-12 A tömeg láttára fölment a hegyre és leült. Tanítványai köréje gyűltek, ő pedig szólásra nyitotta ajkát. Így tanította őket: „Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket. Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld. Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelve lesznek vele. Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak. Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják az Istent. Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket. Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és hazudozva minden rosszat rátok fognak énmiattam. Örüljete és ujjongjatek, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok! Így üldözték előttek a prófétákat is.

Mt 10,22 Mindenki szemében gyűlöletesek lesztek nevemért. Aki azonban mindvégig kitart, az üdvözülni fog.

Mt 19,23 Jézus most tanítványaihoz fordult: „Bizony mondom nektek, a gazdagnak nehéz bejutnia a mennyek országába.”

Mk 3,7-8 Jézus tanítványaival visszavonult a tó partjára. Nagy tömeg követte Galileából, Júdeából, Jeruzsálemből, Idumeából, a Jordánon túlról, Tírusz és Szidón környékéről szintén nagy tömeg gyűlt köréje, mert oda is eljutott a híre, hogy milyen nagy dolgokat visz végbe.

Jn 15,19 Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket a világ. De mert nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

2Krón 36,16 De ők kigúnyolták az Isten követeit, megvetették üzeneteit, és kinevették prófétáit. Végül az Úr haragja visszavonhatatlanul népére zúdult.

Zsolt 126,5 Akik könnyek között vetnek, örömmel aratnak majd.

Iz 5,8-24 Jaj azoknak, akik házat házhoz sorakoztatnak, szántóföldet szántóföldhöz ragasztanak, míg az övék nem lesz minden hely, s nem csak ők lakják az egész országot. Megesküdött a Seregek Ura fülem hallatára: „Bizony, rommá lesz a sok ház, és a szép nagy paloták lakatlanná válnak. Tíz hold szőlő csak egy korsóra valót hoz majd, és tíz véka vetőmag csak egy vékát terem.” Jaj azoknak, akik kora reggeltől fogva mámorító italokat hajhásznak, és esténként sokáig fennmaradnak, mert a bor hevíti őket. Citera és hárfa, dob és fuvola – az van, meg bor a lakomáikon, de az Úr tetteire nem ügyelnek, és kezének művét észre sem veszik. Bizony, fogságba hurcolják majd népemet, mert nincsen benne érteni akarás. A hatalmasok éhen vesznek, maga a nép meg szomjúságtól eped el. Feltárja torkát az alvilág, és végtelen szélesre nyitja a száját, hogy elnyelje népemből a hatalmasokat, akik most oly vígan vannak. Akkor majd meggörnyed az ember, megalázzák a büszke férfit, és a kevélyek lesütik szemüket. Ám a Seregek Ura megdicsőül ítéletében, s a szent Isten felragyogtatja szentségét igazságossága által. Bárányok legelnek ott mint legelőjükön, és a gazdagok romjai közt kosok tanyáznak. Jaj azoknak, akik a büntetést ökörlánccal vonják magukra, és a bűnt úgy húzzák, mint a kötél a szekeret. Akik így szólnak: »Rajta! Igyekeztek művével, hadd lássuk! Közeledjék és valósuljon meg, amit Izrael Szentje tervez, hadd érjük meg!« Jaj azoknak, akik a rosszat jónak mondják, és a jót rossznak. Akik a sötétséget világosságnak teszik meg, s a világosságot sötétségnek, ami keserű, azt édesnek, az édeset meg keserűnek. Jaj azoknak, akik bölcssek a tulajdon szemükben, és okosaknak hiszik saját magukat. Jaj azoknak, akik hősök a borivásban, és bátrak, ha mámorító italt kevernek. Jaj azoknak, akik ha megvesztegetik őket, fölmentik a gonoszt, és attól, akinek igaza van, elveszik igazát. Amint a tarlót felfalják a lángok, és az aszott fű elhamvad a tűzben, az ő gyökerük is hamuvá válik, virágjuk elszáll, mint a por. Mert elvetették a Seregek Urának törvényét, s megvetették Izrael Szentjének szavát.”

Iz 61,1-2 Az Úr lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket. Hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadságot a börtönök lakóinak. Hogy hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszújának napját. Hogy megvigasztaljam mind a gyászolókat

Iz 65,13-14 Ezért ezt mondja Isten, az Úr: „Meglátjátok, szolgálaim esznek, ti meg éhen maradtok. Meglátjátok, hogy szolgálaim isznak, ti meg szomjazni fogtok. Meglátjátok,

szolgáim örülnek majd, ti meg szégyent vallotok. Igen, szolgáim énekelni fognak szívük örömeiben, ti meg ordítani szívetek fájdalmában, és megtört lélekkel jajgattok.”

Iz 65,18 Örüljete és ujjongjatek azon mindörökké, amit majd teremtek! Mert Jeruzsálemet „öröm”-nek teremtem és népét „ujjongás”-nak.

Jer 5,31 A próféták a hazugság nevében jövendölnek, a papok azt tanítják, ami nekik tetszik. És a népem kedvét leli benne. De mihez fogtok majd, ha eljön a vég?

Hab 2,6 Vajon nem mondanak-e majd róla mindnyájan példázatokat? Nem költenek-e róla magvas mondásokat?

Mal 2,11 Áruló módon viselkedett Júda: szégyenletes dolgot vittek végbe [Izraelben és] Jeruzsálemben. Júda ugyanis megszeztelenítette az Úr kedves szentélyét: idegen isten leányát vette feleségül.

ApCsel 5,41 Boldogan távoztak a főtanácsból, mert méltók lettek rá, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek.

ApCsel 7,52 Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Mind megölték azokat, akik az Igaz eljövételéről jövendöltek.

Róm 12,14-21 Áldjátok üldözőiteket, áldjátok, s ne átkozzátok. Azokkal, akik örülnek, örüljete, s a sírókkal sírjatek. Éljetek egyetértésben. Ne legyetek fennhéjázók, hanem alkalmazkodjatek az egyszerű emberekhez. Ne legyetek magatokkal eltelve. Rosszért rosszal senkinek ne fizessetek. Törekedjete arra, ami jó minden ember szemében. Amennyire rajtatok áll, éljetek mindenkivel békességben. Ne szolgáltassatek magatoknak igazságot, szerettem, hanem hagyjatek teret az Isten haragjának, hiszen írva van: „Enyém a bosszú, én majd megfizetek” – mondja az Úr. Sőt, ha ellenséged éhezik, adj neki enni, ha szomjazik, adj neki inni. Ha ezt teszed, izzó parazsat raksz a fejére. Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, inkább te győzd le a rosszat jóval.

1Pt 4,13-14 Ehelyett inkább örüljete, hogy részetek lehet Krisztus szenvedéseiben, hogy dicsősége megnyilvánulása napján majd ujjongva örülhessetek. Boldogok vagytok, ha Krisztus nevéért szidnak benneteket, mert a dicsőség Lelke, vagyis Isten Lelke nyugszik rajtatok.

Jak 1,2 Testvéreim, tartsátok nagy örömnek, ha különféle megpróbáltatások érnek benneteket.

Jak 2,5 Hallgassatek ide, szeretett testvéreim! Hát Isten nem azokat választotta-e ki, akik a világ szemében szegények, hogy a hitben gazdagok legyenek, és örököljék az országot, amelyet azoknak ígért, akik őt szeretik?

Jak 2,7 Hát nem ők gyalázzák meg azt a fönséges nevet, amely le van híva rátok?

Jak 4,9 Ismerjéte el nyomorúságtokat, bánkódjatek és sírjatek. Nevetés helyett gyászoljatek, örömtök változzék szomorúsággá.

Jak 5,1 Rajta, gazdagok, jajveszékelve sírjatek a rátok törő nyomorúság miatt!

Jel 7,16 Nem éheznek és nem szomjaznak többé, a nap nem égeti őket, sem másfajta hőség

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Nagy Bazil: Nem mindenki üdvözülni, akit elnyom a szegénység, hanem csak az, aki Krisztus parancsát részesíti előnyben a világi javakkal szemben. Nincsenek kevesen, akik vagyon tekintetében szegények, mégis tele vannak kapzsisággal. Az ilyen emberek számára a szegénység nem hoz üdvösséget, hanem a kapzsiság kárhozátát szenvedik el. Amit önszántunkból viselünk, az nem hoz boldogságot, mert minden erény a szabad akaratból származik. Boldog tehát a szegény, amennyiben Krisztus tanítványa; mert Krisztus szegénységet vállalt értünk. Maga az Úr beteljesített minden üdvösségre vezető munkát, példát adva személyében mindazoknak, akik ezt az utat meg akarják ismerni.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

1820. Jézus igehirdetése kezdetén a boldogságok meghirdetésében a keresztyén remény bontakozik ki. A boldogságok az ég felé, mint az új „ígéret földje” felé emelik reményünket; a Jézus tanítványaira váró megpróbáltatások által megrajzolják az oda vezető utat. De Jézus Krisztus és szenvedéseinek érdemeiért Isten megőriz bennünket a „reményben, amely nem csal meg” (Róm 5,5). A remény „lelkünk biztos és szilárd horgonya”, amely oda kapaszkodik, „ahová elsőnek lépett be értünk Jézus” (Zsid 6,19–20). A remény fegyverzet is, amely védelmez bennünket az üdvösségért vívott harcban: „Öltsük fel a hitnek és a szeretetnek páncélját, sisak gyanánt meg az üdvösség reményét” (1Tesz 5,8). Megörvendeztet még a próbatétek közepette is: „derűsek a reményben, erősek a megpróbáltatásban” (Róm 12,12). Az imádságban fejeződik ki és belőle táplálkozik, főként a Miatyánkban, mely mindannak foglalata, aminek vágyát a remény ébreszti bennünk.

2544. Jézus megparancsolja tanítványainak, hogy őt mindennél és mindenkinél jobban szeressék, és tanácsolja nekik, hogy mondjanak le mindenről, amijük csak van, Őmiatta és az evangélium miatt. Kevéssel szenvedése előtt példaként állította eléjük a jeruzsálemi özvegyasszonyt, aki szegénységéből mindent odaadott, egész megélhetését. A parancs, hogy a szívnek szabadnak kell lennie a gazdagságtól, kötelező föltétel a mennyek országába való belépéshez.

2545. Minden Krisztus-hívőnek törekednie kell arra, hogy „érzületét helyesen irányítsa, nehogy a földi dolgok használata és az evangéliumi szegénységgel ellenkező ragaszkodás a gazdagsághoz megakadályozza őket a tökéletes szeretet elérésében.”

2546. „Boldogok a lelki szegények” (Mt 5,3). A boldogságok kinyilatkoztatják a boldogság és a kegyelem, a szépség és a béke rendjét. Jézus dicséri a szegények örömét, akik már magukénak mondhatják a mennyek országát:

„Nekem úgy tűnik, hogy az Ige lelki szegénységnek nevezi a lélek önkéntes alázatosságát, és ennek példájaként az Apostol Isten szegénységét állítja elénk, amikor azt mondja: »Ő, jóllehet gazdag, értünk szegénnyé lett« (2Kor 8,9).”

2547. Az Úr jajt kiált a gazdagokra, mert ők a javak bőségében megtalálják vigasztalásukat. „A gőgösök tehát óhajtkák és szeretik a földi országokat: a lélekben szegények azonban boldogok, mert övék a mennyek országa.” A mennyei Atya gondviselésére hagyatkozás megszabadítja az embert a holnap miatti aggódástól. Az Istenbe vetett bizalom fölkészít a szegények boldogságára. Ők majd látni fogják Istent.

655. Végül Krisztus föltámadása – és maga a föltámadott Krisztus – a mi eljövendő föltámadásunk elve és forrása: „Krisztus föltámadott a halálból, elsőként a halottak közül (...); amint ugyanis Ádámban mindenki meghal, úgy Krisztusban mindenki életre is kel” (1Kor 15,20–22). E beteljesedés várása közben a föltámadott Krisztus hívei szívében él. A keresztények Benne ízlelik „az eljövendő világ (...) erőit” (Zsid 6,5), és életüket Krisztus elragadja az isteni élet kebelére, hogy „akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem Neki, aki értük meghalt és föltámadott” (2Kor 5,15).

989. Erősen hisszük és ezért reméljük: amint Krisztus valóban föltámadt a holtak közül és örökké él, úgy haláluk után az igazak is örökké élni fognak a föltámadt Krisztussal, és Ő föltámasztja őket az utolsó napon. Föltámadásunk, miként az Övé, a Szentháromság műve lesz:

„Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki föltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Jézus Krisztust föltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Lelke által (Róm 8,11).

990. A „test” szó az embert jelöli gyöngeségének és halandóságának állapotában. A „test föltámadása” azt jelenti, hogy a halál után nem csupán a lélek élete halhatatlan, hanem „halandó testünk” (Róm 8,11) is újra magára fogja öltetni az életet.

991. Hinni a halottak föltámadását a keresztény hitnek kezdeteitől fogva lényeges eleme volt. „A keresztények meggyőződése a halottak föltámadása. A belé vetett hitben élünk”:

„Ha tehát azt hirdetjük, hogy Krisztus föltámadt a halálból, hogyan állíthatják néhányan közületek, hogy nincs föltámadás? Ha nincs föltámadás, akkor Krisztus sem támadt föl. Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk és hiábavaló a ti hitetek (...). Ám Krisztus föltámadt a halálból, mint a holtak zsengéje (1Kor 15,12–14.20).

1002. Ha igaz, hogy Krisztus „az utolsó napon” föl fog minket támasztani, az is igaz, hogy Krisztussal együtt bizonyos értelemben már föltámadtunk. Valójában ugyanis a keresztény élet a Szentlélek miatt már a földön részesedés Krisztus halálában és föltámadásában:

„Vele együtt temettek el a keresztségben, vele is támadtok föl az Isten erejébe vetett hit által, aki föltámasztotta Őt halottaiból (...). Ha tehát föltámadtatok Krisztussal, azt keressétek, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján.” (Kol 2,12; 3,1)

1003. A hívők, akik a keresztség által egyesültek Krisztussal, már valóságosan részesei a föltámadott Krisztus mennyei életének, de ez az élet „elrejtett” marad „Krisztussal Istenben” (Kol 3,3). Isten „Krisztus Jézusban ugyanis föltámasztott minket, és vele együtt maga mellé ültetett a mennyben” (Ef 2,6). Mivel az Eucharishtiában Krisztus testével táplálkozunk, már az Ő testéhez tartozunk. Amikor majd az utolsó napon föltámadunk, mi is megjelenünk „Vele együtt dicsőségben” (Kol 3,4).

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MISSIO KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

14. Jézus az Ország tulajdonságait és követelményeit fokozatosan nyilatkoztatta ki szóval, cselekedeteivel és saját személyében.

Isten Országá minden ember előtt nyitva áll, mert mindenkinek szól a meghívás, hogy részesüljön benne. Ennek érzékeltetésére Jézus különösen azokhoz fordul, akik a társadalom peremére szorultak. Az evangélium jóhírének hirdetésében őket részesítette előnyben. Munkájának kezdetekor kijelentette: arra kapott küldetést, hogy jó hírt hozzon a szegényeknek (vö Lk 4,18). Mindazoknak, akiket lenéztek és megvetettek, Jézus kijelentette: „Boldogok a szegények” (Lk 6,20). Az elhagyottaknak megadta, hogy megtapasztalják a szabadulást, hozzájuk fordult, velük evett (vö. Lk 5,30;15,2), úgy bánt velük, mint egyenrangúakkal és barátokkal (vö. Lk 7,37); emlékeztette őket Isten szeretetére, és ilyen módon nyilatkoztatta ki mérhetetlen jóakarátát a nyomorultak és a bűnösök iránt (vö. Lk 15,1-32).

Felszabadulás és üdvösség Isten Országában az ember személyéhez tartoznak testi és lelki értelemben. Jézus tevékenységére két dolog jellemző: a gyógyítás és a megbocsátás. A sok gyógyítás mutatja az emberi nyomorúsággal való együttérzését; de azt is hirdeti, hogy az Országban sem betegség, sem fájdalom nem lesz; küldetése kezdettől fogva arra irányult, hogy az embereket ezektől megszabadítsa. Jézus szemléletében a gyógyulások a lelki gyógyulásnak, a bűntől való szabadulásnak is jelei. Gyógyításával Jézus a hitre, a megtérésre, a bocsánatkérésre sarkall (vö. Lk 5,24). Ha befogadják a hitet, a gyógyulás további lépések megtételére ösztönöz, az üdvösségre vezet (vö. Lk 18,42-43). A megszállottság, a gonoszság, a bűn az Istentől való elfordulás jele, az ettől való szabadulás annak jele, hogy „elérkezett hozzátok az Isten Országá” (Mt 12,28).

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTIONIS DONUM KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

12. A szegénységre vonatkozóan mennyire kifejezőek a második korintusi levél szavai, melyek gondosan összefoglalják mindazt, amit erről az evangéliumban hallunk! „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, mert értetek szegény lett, jóllehet gazdag volt, hogy az Ő szegénysége által ti meggazdagodjatok.” (2Kor 8,9) E szavak értelmében a szegénység Jézus Krisztus megváltói kegyelmének belső struktúrájához tartozik. A szegénység nélkül érthetetlen az isteni ajándékozás misztériuma, melyben az ember részesült; ez az ajándékozás Jézus Krisztusban valósult meg. Az evangéliumban központi helyet foglal el a szegénység, a meghirdetett nyolc boldogság közül az első: „Boldogok a lélekben szegények” (Mt 5,3). Az evangéliumi szegénységben tárul föl az egész titok, „mely öröktől fogva el volt rejtve Istenben” (Ef 3,9). Csak akik ilyen módon szegények, csupán ők képesek bensőleg megérteni annak szegénységét, aki végtelenül gazdag. Krisztus szegénysége Isten végtelen gazdagságát rejti, sőt annak tévedhetetlen bizonyága. A gazdagság ugyanis, tudniillik maga az istenség, semmiféle teremtetten jóban nem tud megfelelő módon megnyilvánulni. Kizárólag a szegénységben fejezheti ki magát, s ezért megfelelő módon csak a szegények, ti. a lélekben szegények érthetik meg. Közöttük Krisztus, az Istenember az első, ő, „aki gazdag volt és szegénnyé lett”. Ő nemcsak tanítója,

hanem hirdetője és keze annak a megváltó szegénységnek, mely megfelel Isten végtelen gazdagságának és kegyelme kimeríthetetlen erejének.

Ezért az is igaz – miként az Apostol mondja –, hogy „mi az ő szegénysége által váltunk gazdaggá”. A Mester ugyanis annak a szegénységnek a hirdetője, mely gazdagít. Éppen ezért mondta az evangéliumi ifjúnak: „...add el, amid van... oszd szét... és maradandó kincsed lesz a mennyben” (Mt 19,21; lásd Mk 10,21; Lk 18,22). E szavakban fölszólítás van: saját szegénységedből gazdagodjanak mások; e fölszólítás mélyén rejlik Isten végtelen gazdagságának bizonyossága, azé a gazdagságé, mely az emberlelkébe árasztott kegyelem titkában magában az emberben éppen a szegénység által forrást fakaszt, hogy mások gazdagodhassanak; e forrás nem vethető össze az anyagi javak semmiféle bőségével; e forrásból, miként Istentől, úgy árad a jó mások számára. Ez az ajándékozás valósul meg Krisztus misztériumában, aki „szegénységével gazdaggá tett minket”. Az evangélium lapjain látható, hogy e gazdagítás hogyan halad előre és éri el csúcspontját a húsvéti eseményben: Krisztus ugyanis, aki a kereszthalálban a legszegényebb, ugyanaz, aki föltámadása által az új élet teljességével mérhetetlenül gazdaggá tett minket.

Kedves testvérek és nővérek, ti, akik az evangéliumi fogadalom révén lélekben szegények vagytok, vállaltok egész életetek folyamán Krisztusnak ezt az üdvözítő szegénységét: napról napra érlelődjék ez bennetek! „Elsősorban Isten országát és annak igazságát keressétek...” és a továbbiakat „mind megkapjátok hozzá” (Mt 6,33). Bárcsak bennetek és általatok beteljesednék a szegények, a lélekben szegények (lásd Mt 5,3) számára ígért evangéliumi boldogság! (lásd Lk 6,20)

XVI. BENEDEK PÁPA VERBUM DOMINI KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

107. A Szentírás elmondja, hogy Isten különösen szereti a szegényeket és rászorulókat (vö. Mt 25,31-46). Az Atyák sokszor emlékeztettek arra, hogy a közösségeknek és a Pásztoroknak törődniük kell ezekkel a testvéreinkkel és hirdetni kell nekik az evangéliumot. Ugyanis „az elsők, akiknek joga van az evangélium hirdetésére, éppen a szegények, akiknek nem csak a testi kenyérre, hanem az Élet Igéjére is szükségük van”.

A segítő szeretet szolgálatának, amely soha nem hiányozhat egyházainkból, mindig a Szó hirdetéséhez és a szentségek kiszolgáltatásához kell kapcsolódnia. Ugyanakkor el kell ismernünk és meg kell becsülnünk a tényt, hogy maguk a szegények is aktív szereplői az evangelizációnak. A Bibiában az igazi szegények azok, akik teljesen Istenre hagyatkoznak, s Jézus is az evangéliumban őket nevezi boldogoknak, mert „övék a menyek országa” (Mt 5,3; vö. Lk 6,20). Az Úr magasztalja a szív egyszerűségét, amely Istenben keresi az igazi gazdagságot, Istenbe és nem evilág javaiba veti reményét. Az Egyház nem csaphatja be a szegényeket: „A pásztorok dolga, hogy meghallgassák őket, tanuljanak tőlük, vezessék őket a hitben és arra indítsák őket, hogy a saját történetük művészei legyenek”.

Az Egyház tudja, hogy a szegénység szabadon vállalt és gyakorolt erény is lehet, ahogyan sok szent megélte, de létezik a nyomor, mely gyakran igazságtalanságok és önzések következménye, s ínséget és éhséget, s gyakran konfliktusokat okoz. Amikor az Egyház Isten Szavát hirdeti, tudja, hogy támogatnia kell azt az „erényes körforgást”, amely a „választandó” és a „leküzdendő” szegénység között folyik, fölfedezve „a józanság és a szolidaritás evangéliumi, egyben egyetemes értékét. (...) Ez igazságos és józan döntéseket hoz magával.

FERENC PÁPA GAUDETE ET EXSULTATE KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

63. (...) Jézus a legegyszerűbb módon magyarázta, mit jelent szentnek lenni, és ezt akkor tette, amikor elmondta nekünk a nyolc boldogságot (vö. Mt 5,3-12; Lk 6,20-23). E nyolc boldogság a keresztény ember személyazonossági kártyája. Így aztán, ha valaki fölteszi nekünk a kérdést: „Hogyan lehet valaki jó keresztény?”, egyszerű a válasz: a maga módján mindenkinek meg kell tennie azt, amit Jézus mond a hegyi beszédben. A boldogságokban körvonalazódik a Mester arca, amelyet láthatóvá kell tennünk a mindennapjainkban.

64. A „boldog” a „szent” szinonímája lett, mert azt fejezi ki, hogy aki hűséges Istenhez és az ő szavai szerint cselekszik, önátadásában eléri az igaz boldogságot.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangéliumi szakasz* (Lk 6,17.20-26) a boldog- és jajmondásokkal a földi élet felelős megélésére és az örök élet reményére hívja fel a figyelmet.

Az Úrba vetett bizalom és az ebből fakadó boldogság fogalmazódik meg a *kezdőénekben* (Zsolt 30,3-4): „Erősségem és menedékem valóban te vagy”, az *első olvasmányban* (Jer 17,5-8): „Áldott az az ember, aki az Úrban bíz, akinek az Úrban van a reménye.”, a *válaszos zsoltár* (Zsolt 1,1-4.6) *refrénjében*: „Boldog az az ember, aki az Úrban bíz.” (Zsolt 39, 5a)

A keresztény öröm és remény forrása az, hogy Jézus Krisztus feltámadt, és mi is feltámadunk. Ezt az örömhírt hirdeti meg a *második olvasmány* (1Kor 15,12.16-20): „De Krisztus feltámadt a halálból, elsőként a halottak közül.”, az *alleluja vers* (Lk 6,23ab): „Örüljete és vigadjatok, mondja a mi Urunk, mert nagy lesz a mennyben jutalmatok” és a két *áldozási ének* is: „Ettek és jóllaktak bőségesen. Kívánságukat betöltötte az Úr, és nem csalatkoztak vágyaikban.” (Zsolt 77,29-30), „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.” (Jn 3,16)

A boldog- és jajmondások megtérésre hívnak, hogy az Úr szava szerint alakítsuk földi életünket: nemet mondva a bűnre és igent mondva Jézus Krisztusra. Erre mutat rá az *első olvasmány* (Jer 17,5-8): „Átkozott az az ember, aki emberben bíz, aki halandóra támaszkodik, és akinek szíve elfordul az Úrtól. (...) Áldott az az ember, aki az Úrban bíz, akinek az Úrban van a reménye.”, a *válaszos zsoltár* (Zsolt 1,1-4.6): „Boldog ember, aki nem követi a gonoszok tanácsát, nem lép a bűnösök útjára, a gúnyolódók körében nem foglal helyet. Hanem az Úr törvényében leli örömét, az ő parancsairól elmélkedik éjjel és nappal.” Azért, hogy a boldogmondások szerint tudjunk élni minél inkább, szükséges, hogy kérjük Isten segítségét: „Istenünk, (...) Kérünk, alakíts át minket kegyelmeddel, hogy méltó hajlékod legyünk.” (*kezdő könyörgés*), „Jézus új, természetfeletti életfelfogásra oktattott minket. Kérjük segítségét, hogy megértsük és megvalósítsuk a tőle kapott tanítást!” (*az egyetemes könyörgések bevezetője*), „Isteni Mesterünk! Add, hogy

szívünkbe fogadjuk tanításodat, és ne engedd, hogy elkeseredjünk életünk próbatételei miatt, hiszen te boldognak hirdetted azokat, akik állhatatosan kitartanak az irántad való hűségben!” (a *hívek könyörgéseit lezáró ima*).

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Te vagy az Isten (606)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/206/gr/736/te-vagy-az-isten-tu-es-deus

GITÁROS, ILLETVE TAIZEI ÉNEKEK

A nyolc boldogság

<https://www.youtube.com/watch?v=P4ciYp1DVH8>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Nemeshegyi Péter: Hogyan lehetünk boldogok?

/részlet/

Mindenki vágyakozik a boldogságra. Ha valakit megkérdezzük: „Boldog akarsz lenni vagy boldogtalan?”, egész biztosan azt válaszolja: „Boldog!” Ebben egyetért mindenki.

Azonban arra vonatkozólag, hogy miképp lehetünk boldogok, nagyon eltérő az emberek véleménye. Van, aki a jó keresetben, van, aki a vagyongyűjtésben, van, aki a hatalmi állás elnyerésében, van, aki a művészi alkotásban, van, aki a szesz élvezetében, van, aki a nemi gyönyörben, van, aki a sportolásban, van, aki egészsége ápolásában, van, aki a motorozásban, van, aki békés családi életben keresi boldogságát. Mindez örömmel jár ugyan, de vajon elégséges-e az igazi boldogsághoz? Sok ember megtapasztalta már, hogy elúszott a nagy fáradtsággal megszerzett vagyon, elveszett a kiharcolt jó állás, csömör lett a gyönyörből, elveszett a nagy gonddal őrzött egészség. Még a kis családi boldogságot is megrontja néha a hűtlenség vagy a halál. Mindenki boldog szeretne lenni, de úgy látszik, hogy nehéz megtalálni a boldogsághoz vezető utat. A földi paradicsomot és minden vágyunk evilági kielégítését ígérgető álbölcsek tanácsainak kudarcát pedig a magunk bőrén tapasztaltuk meg. Így hát kérdezzük meg Jézust: mit tanácsol ő a boldogság elnyerésére.

Jézus tanácsát világosan olvashatjuk a Szentírásban. Híres hegyi beszéde azzal kezdődik, hogy nyolcféle embert boldognak hirdet (Mt 5,3-10). De Jézusnak e szavai megdöbbenőek. Olyanokat mond boldognak, akiket józan ember soha szerencsésnek sem nevezne. Boldogok a szegények, a szomorkodók, az éhezők, az üldözöttek... Ki mondana ilyet? Nem inkább azt mondjuk, hogy boldogok a gazdagok, a vigadozók, a jóllakottak, a hatalmasok? Jézus állításai merőben ellenkeznek minden idők közvéleményével.

Jézus maga is tudta ezt. És ezért fezi hozzá a nyolcféle ember boldogságának meghirdetéséhez annak okát is. Boldogok ezek az emberek, „mert övék a mennyek országa,

mert majd megvigasztaltatnak, mert majd övük lesz a föld, mert majd kielégíttetnek, mert majd irgalmat nyernek, mert majd meglátják az Istent, mert övük a mennyek országa.”

Hétféle kifejezést használva okolja meg Jézus a nyolcféle ember boldogságát, de ezen hétféle kifejezés értelme voltaképpen azonos. Jól megértjük ezt, ha figyelembe vesszük a Jézus korabeli izraeliták szóhasználatát. Ők tiszteletből elkerülték azt, hogy gyakran vegyék ajkukra az Isten nevét. Ezért az Isten működésének kifejezésére különböző körülírásokat használtak. Egyik ezek közül a szenvedő igealak. Jézus négyszer használ szenvedő igealakot: „megvigasztaltatnak, kielégíttetnek, megirgalmaztatnak, hívatnak”. Hogy e kifejezések értelmét a mai ember megértse, nem helyes úgy fordítani, ahogy a Szent István Társulat magyar Biblia-kiadása teszi: „megvigasztalják őket, eltelve vele, nekik is irgalmaznak, hívják őket”; hanem így: „az Isten megvigasztalja őket, az Isten kielégíti őket, az Isten irgalmaz nekik, az Isten saját fiainak hívja őket”. Így már értjük Jézus mondását. Jézus számára az Isten minden. Senki és semmi nem tudja az embert igazán megvigasztalni, kielégíteni, csak az Isten. Senki nem tud a bűnös embernek irgalmazni, csak az Isten. Nincs biztosítva a boldogsága annak, akit valami földi király vagy nábob mond fiának, csak az lesz igazán boldog, akinek az Isten mondja: „Te vagy az én édes fiam.” Ez az Isten országa, mely hozzánk jön; ez az örök élet ígéretének földje, mely megnyílik számunkra. Így jutunk el Isten színelátására, mely örökéletünk és boldogságunk forrása.

Csak az olyan ember lesz képes elfogadni Jézus tanácsát az igazi boldogságról, aki Jézus módjára teljes szívével, teljes lelkével és minden erejével szereti az Istent, és megnyílik Isten felé. Ez nem néhány jámbor léleknek való elgondolás, hanem az ember legmélyebb lényegéből származó igazság. Helyesen mondja Szent Ágoston: „Isten, te tefeléd irányulónak teremtettél minket. Ezért nem lel nyugodalmat szívünk, míg benned meg nem nyugszik.”

Az olyan ember, akinek számára az Isten a legvalódibb valóság, mindennél fontosabbnak fogja tartani az olyan állapotot, mely helyt ad életében az Istennek. Az a nyolc állapot, melyet Jézus boldognak hirdet, éppen ilyesféle állapot. Az ilyen állapotban levő ember szíve nincs teletömve lomokkal, nincs magába zárva, nincs magával eltelve, nincs göggel pukkadásig felfuvalkodva. Ezért ömlik belé az Isten, és ömlik ő az Istenbe.

Jézus a nyolc boldogsággal saját életmódját írja le. Ő élt szegényként, ő sírt a sírókkal, ő volt szelíd és alázatos szívű, ő éhezett az Atya akaratának teljesítésére, az ő szíve volt átlátszóan tiszta, ő a békesség adója, őt üldözték és ölték meg az isteni igazságért. Szűk és tövises utat járt Jézus, és mégis boldog volt. Volt öröme, melyet senki tőle el nem vehetett, és ezt az örömet szánja nekünk is.

Jézus élre a nyolc boldogságot, és ezért tudta hirdetni is. Aki nem éli azt, annak voltaképpen nincs joga beszélni róla. Tiszta képmutatás, ha egy jólétben dúslakodó ember boldognak hirdeti a szegényeket, azzal a hátsó gondolattal, hogy nyugton maradjanak, és türelmesen viseljék nyomorukat. Nehéz a nyolc boldogságról beszélni, mert a beszélő nagyon is érzi, hogy még távol áll a jézusi életformától. De mégis újra és újra beszélni kell róla, mert itt fejeződik ki Jézus lelkületének lényege, mely még nem keresztyének, például Gandhi lelkében is mély visszhangra talál. Ha mi elégtelenségünk tudatában mégis beszélünk a nyolc boldogságról, csak olyan lelkülettel tehetjük, mint Origenész, ki Jézusnak egy hasonló mondásáról szóló beszédében így szólt: „Amikor e szavakat olvasom, megremegek, mert érzem, hogy életemben nem váltottam valóra azokat. Mit tegyek hát?

Titkoljam el Jézusnak szavait? Ha ezt tenném, kétszeres bűnt követnék el. Így hát inkább meghirdetem nektek Jézus szavát, és egyben őszintén megvallom, hogy még távol állok annak követésétől.” Ilyen lelkülettel fűzzünk hát néhány gondolatot a Jézus által hirdetett nyolc boldogsághoz.

1. BOLDOGOK A LÉLEKBEN SZEGÉNYEK, MERT ÖVÉK A MENNYEK ORSZÁGA

Ez az első és legalapvetőbb boldogság. „A mennyek országa” Máté kedvelt kifejezése. Ugyanazt jelenti, mint „az Isten országa”. Nemcsak a jövőendő mennyországról van tehát szó. Isten országa már itt kezdődik e földön, és ez az ország a szegényeké.

Jézusnak ezt az első boldogságát, Lukács evangéliuma is hozza ily formában: „Boldogok vagytok, ti, szegények, mert tiétek az Isten országa.” (6,20) A szentírástudósok véleménye szerint a „lélekben” szót Máté fűzte hozzá Jézus eredeti kijelentéséhez. Talán azért tette ezt, mert vannak anyagilag szegények, kik tele vannak pénzvággyal és kapzsisággal, és ha kilábalnak szegénységükből, ugyanolyan önzők lesznek, mint a mostani gazdagok. Az ilyen „szegényeket” persze Jézus sem akarta boldognak hirdetni. Jézus szerint boldog az, aki nem gyűjt magának kincset a földön, ahol moly rágja és rozsdázza, hanem a mennyben, ahová moly, rozsdá és tolvaj oda nem férhet. Mert ahol az ember kincse van, ott a szíve is. (Mt 6,19-20)

Teljesen félreértené Jézus e szavát, aki ebből azt következtetné, hogy nem kell a társadalmi igazságosság megvalósításáért és a nyomor kiküszöböléséért küzdenünk. Az ilyen küzdelem az igazságosság és a szeretet követelménye. De csak akkor lesz ennek a törekvésnek jó eredménye, ha olyan emberek küzdenek érte, kiknek kincse és szíve a mennyben, az Istennél van.

Erich Fromm és sokan mások kifejtették, hogy az ember nem „birtoklás”, hanem „létezés” által lesz boldog. Aki mindent birtoklandó kincsnek tekint, és mindent harácsol, az elveszíti önmagát és lelkének szabadságát. Az ilyen ember állandóan összeütközésben él más hasonlóan harácsoló emberekkel. Az embernek „léteznie” kell, és akkor létezik igazán, ha önzetlen szeretettel egyesül valamivel vagy valakivel. Szeretettel megnyílni valaki iránt: ez teszi az embert Isten képmásává. Szeretek és szeretnek: ez az igazi élet. Az, aki iránt szeretettel megnyílunk, maga a szerető Isten, és az emberek, kiket Isten szeretetével egyesülve szeretünk.

Az ilyen életnek legnagyobb akadályja a pénz imádata. Aki a pénz istenének, a Mammonnak szolgál, az nem lehet az Isten szolgája (Mt 6,4), és nem lesz képes önzetlenül szolgálni az embereknek sem. A vagyon imádata gögössé és érzéketlenné teszi az embert. A gögös, öntelt ember pedig nem tud szeretni, mert az önközpontiséget feladó alázat a szeretet alapja.

A birtokló ember és a létező ember különbségét Fromm két vers összehasonlításával világítja meg. Az angol költő Tennyson egy versében leírja, hogy miként látott meg egy szép kis virágot, megkedvelte, letépte, és szobájában vázába állította. Ő birtokolni akarta a virágot, és ezzel elrabolta a virágocska életét. A másik költő a japán Macuó Basó. Az ő rövid „haiku”-verse így szól: „Nézd csak, ha jól látom, pásztortáska virágzik a sövénynél.” Basó a világért sem tépné le a mosolyogva nyiladozó virágocskát. Meglátta, szívében egyesült vele, örvendezett, és dicsérte az alkotó Eletet. Ez az igazi élet.

Aki pénznek szolgál, szolga lesz. Aki az Istennek és a szeretetnek szolgál, szívében szabad, és megtapasztalja az igazi boldogságot e világon és az örökkévalóságban.

2.4.2. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Miben mérem a boldogságot?
- Mi és ki az én boldogságom forrása?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, tanításodból tudjuk, hogy az őszinte és tiszta szívekben akarsz élni. Kérünk, alakíts át minket kegyelmeddel, hogy méltó hajlékod legyünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, minden boldogság forrása, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy a szegények nyitottságával, egyszerűségével és hűségével tudjam minden nap terád bízni magamat! Ámen.

4.CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Boldogok a lélekben szegények (Lk 6,17.20-26)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- A boldogságmondásokat élve napról napra növekedhetem az életszentségben.
- Isten a boldogságra teremtett mindenkit, engem is.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjem a boldogságmondásokhoz igazítani az életemet, akkor is ha az a világ szemében balgaságnak tűnik.
- Tanuljak a szegényektől!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 6. vasárnap („C” év)

Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Alexandriai Szent Athanasziosz gondolatait Vanyó László fordította

Szent Bazil gondolatait a La Bibbia commentata dai Padri . (Città Nuova Editrice, 2017) kötet szövege alapján Rácz Dávid fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Nemeshegyi Péter: Hogyan lehetünk boldogok? – https://www.szepe.hu/irodalom/kedvenc/kc_023.html

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu